

Beknopte geschiedenis van Hotel-Restaurant Antiek.

Hotel-Restaurant Antiek in Helden-Dorp beschikt al sinds mensenheugenis over een uitstekende culinaire traditie. De geschiedenis van Hotel Antiek is geschreven door de familie Ueberbach en de familie Schilte. Hoe lang op deze plek horeca bedreven is, is tot op heden nog nooit achterhaald. In dit artikel ga ik op zoek naar de oorsprong van dit bekende Heldense etablissement, waar tegenwoordig gasten uit de hele wereld komen. Deze eerste bijdrage gaat over de periode dat de familie Ueberbach er de scepter zwaaide.

De familie Ueberbach.

Tegen het einde van de 18^e eeuw, wanneer precies is niet bekend, kwam Jan Willem Ueberbach, geboren in 1773 te Remagen(D) als zoon van Jan Ueberbach en Maria Magdalena Keesbach, naar Helden. In de registers wordt de naam in het begin zonder de e geschreven. Deze letter wordt blijkbaar later in de naam toegevoegd. Volgens overlevering binnen de familie zou Jan Willem Ueberbach een deserteur zijn. Hiervoor heb ik echter geen concrete aanwijzingen gevonden. Jan Willem huwde in ieder geval op 18 juli 1798 met Margaritha Nijssen uit Helden. Het jonge gezin vestigde zich op de Driessen.

Bij de volkstelling van 1839 treffen we het gezin aan in huis 327a. Jan Willem Ueberbach is dan 66 jaar en van beroep glasmaker. Zij hadden 6 kinderen gekregen, waarvan er twee jong overleden.

Hun zoon Jan, tweede kind in het gezin, werd geboren op 23 augustus 1800 te Helden. Hij huwde op 6 januari 1824 met Maria Teeuwen, afkomstig uit Maasbree. Dit gezin woonde in 1839 in huis 331 op de Driessen. Jan is dan net als zijn vader ook glasmaker. Samen met Maria had hij 5 kinderen. Een van die kinderen, zoon Jan Willem, is bij de volkstelling 6 jaar, geboren op 19 november 1833. Hij zal een grote rol gaan spelen voor hotel Antiek.

In de jaren 1850 t/m 1869 treffen we het gezin van Jan Ueberbach aan op de "Driessen" huisnummer 400. Volgens overlevering zou het pand van de familie Ueberbach ongeveer gestaan moeten hebben waar later de woning van de familie Raijmakers stond, aan de Neerseweg. Als we dit willen herleiden naar de dag van vandaag moeten we de woning zoeken aan de Neerseweg ter hoogte van de achtertuin van Piet Nijssen.

Hun zoon Jan Willem woonde met zijn gezin bij zijn ouders in. Hij huwde op 22 mei 1858 met Wilhelmina Joosten uit Baarlo, geboren op 16 juni 1830. In de tijd dat het jonge gezin van Jan Willem op de "Driessen" woon-

de, werden vier kinderen geboren. De oudste was Maria Petronella, geboren op 21 mei 1859 (gehuwd met Fridus Peters "Fridus van Onder"), vervolgens Peter Johannes, geboren op 9 augustus 1860 (schilder van beroep; was gehuwd met Gertrudis Verschaeren), Theodorus geboren op 24 december 1862 (kerkschilder en cafehouder te Kessel; gehuwd met Elisabeth Antoinetta Fleuren) en Jan Willem junior, geboren op 19 mei 1865 (slager op de plek waar nu friture 't Bergske staat; gehuwd met Elisabeth van Soest)(1)

Jan Willem Ueberbach,
stichter van Hotel Antiek

fotoarchief
Henk Thiesen

Mogelijk was de woning in slechte staat, want Pastoor Janssens schreef in 1875 in het parochieregister bij dit adres "onbewoond". Het gemeentelijk bevolkingsregister geeft in ieder geval aan dat het gezin in 1871 van de "Driessen 400" naar "Dorp 474" verhuisde, naar een huis op de plek van het huidige Hotel Antiek. In die tijd hadden alle huizen in Helden een doorlopende nummering die begon op de Keup, door Egchel, Everlo, Beringe, Panningen en Koningslust liep en weer eindigde in Helden.

Het gezin Ueberbach-Joosten werd in het huis "Dorp 474" nog gezegend met de geboorte van Lodewijk op 7 juli 1870 (tweede eigenaar Hotel Antiek), Petronella op 22 mei 1873 (ongehuwd overleden te Venray) en Peter Josef op 24 oktober 1876 (eigenaar van Maison Ueberbach te Panningen en gehuwd met Maria Broekmans).

Net als zijn vader en opa had ook Jan Willem gekozen voor het beroep van glazenmaker/schilder. Nog generaties lang zou dit beroep verbonden blijven met de naam Ueberbach.(2) In het bevolkingsregister van 1910-1923 wordt Jan Willem Ueberbach huisschilder genoemd. Het hoofdinkomen werd verdiend met het schilderen. Behalve zichzelf staan in die jaren ook zijn zoons Theodoor en Lodewijk ingeschreven als schilder. Een schildersknecht met de naam Kampman woonde ook nog bij de familie in. Theodoor vertrekt naar Kessel en runt daar een schildersbedrijf annex café. Veel familieleden van Ueberbach treffen we aan in de schilders- of horecawereld of in een

combinatie van beiden.

De aankoop.

Een vermeldenswaardige anekdote wordt over een van de kinderen, namelijk over Maria Petronella, verteld. Zij zou in haar jeugd karren achterna hebben gerend om een of twee cent tolgeld te kunnen heffen.⁽²⁾

Haar vader Jan-Willem was ook tolgaarder aan de provincialeweg Reuver-Kessel-Helden-Meijel-Asten. In het Provinciaal archief zien we dat de inrichting van tolplaatsen heeft plaats gevonden nadat deze weg in 1862 van kiezels werd voorzien. We weten dat er twee tollen op Heldens gebied waren. Op een oude landkaart staat bij het pand van Ueberbach "Tol 1"; en in Beringe was ergens "Tol 2" gevestigd.⁽³⁾ Het garen van tol was bij uitstek een goede bijbaan voor iemand die een openbare gelegenheid bestierde.

Wilhelmina Joosten, de eerste gastvrouw in hotel Antiek
fotoarchief Henk Thiesen

Volgens overlevering zou de pastoor te Meijel bemiddeld hebben bij de aankoop van dit pand "Dorp 474" door Jan Willem Ueberbach. Omdat Ueberbach als schilder ook veel werkte in kerken in de regio, is het best mogelijk dat de Meijelse pastoor een goed woordje deed bij de eigenaar. Het huis was n.l. in bezit van Pieter Jan Cuppen uit Meijel. Weduwe Catharina Cuppen-Verstraelen verkocht het pand op 18 april 1870 aan "verver" Jan Willem Ueberbach. De koop omvatte het huis, erf, tuin en bouwland, in totaal iets minder dan 15 are. Dit alles werd voor een bedrag van 375 gulden verkocht.⁽⁴⁾ Volgens het bevolkingsregister ging de familie Ueberbach pas in 1871 in het pand "Helden huisnummer 474" wonen. In dat jaar vertrok namelijk de huurder Theodorus Cox (klompenmaker), gehuwd met Willemien Peeters.⁽⁵⁾

Met deze koop werd in 1870 de basis gelegd voor het latere Hotel-Restaurant Antiek. Blijkbaar had Jan Willem Ueberbach een goed oog voor de ontwikkelingen die in Helden gaande waren.

De Molenstraat.

We moeten ons de toenmalige ligging van het aangekochte huis proberen voor te stellen. Het verkeer dat langs het pand kwam ging van Kessel naar Meijel en visa versa. De huidige Molenstraat bestond niet. Wel liep er een pad, dat begon ter hoogte van "Welte Cis" aan de huidige van Hövelstraat. Het liep achter de boerderijen van Versondert (nu Verbugt) en kwam ergens uit aan Onder (Baarloseweg). In de tweede helft van de 19e eeuw had de gemeente Helden plannen om een betere verbinding met Maasbree te creëren. Op een tekening van 26 april 1866 zien we een weg geprojecteerd in de lijn van dit oud wandelpad, die van uit de voormalige Kromstraat naar de Potdè (tot bij "Potjes Jan") liep. Blijkbaar lukte het niet om de grond te verwerven want in de tekening stond genoteerd dat de benodigde grond diende te worden onteigend. In een tweede optie schoof men een perceelbreedte op en werd de weg geprojecteerd tussen de boerderijen van toen Theo Cox (Hotel Antiek) en Gerard Versondert. Hier verliep de aankoop van de benodigde grond voorspoedig: in maart 1868 werden de benodigde percelen gekocht, o.a. van de families Cuppen, Versondert, Jenniskens en Smolders, om er maar enkele te noemen. Op 21 augustus 1868 keurden Gedeputeerden Staten het raadsbesluit van de gemeente Helden van 16 november 1867 goed. De in totaal 10 el brede en 3470 ellen lange strook werd over een breedte van 4 el voorzien van een bedding kiezels van 10 cm dik. ("el" heeft hier de betekenis van "meter") De resterende breedte was voor de berm en voor een sloot aan beide kanten van 1 el breed. Aanleg van de kiezelweg moet plaats hebben gevonden in 1868-69.⁽⁶⁾

Groot economisch belang.

Het is bijna zeker dat de komst van deze kiezelweg voor Jan Willem Ueberbach van doorslaggevende betekenis is geweest om zich hier in 1871 te vestigen. Door de aanleg van de weg kwam er niet alleen verkeer vóór langs zijn huis, maar ook langs de zijkant. De nieuwe weg bracht ook verkeer van Venlo richting Roermond langs zijn pand. De daar dwars op staande route van Kessel naar Helden en Meijel werd ook steeds intensiever gebruikt.

Het in 1870 aangekochte pand is niet het gebouw dat wij nu kennen. Zeker is dat het oudste gedeelte van het huidige Hotel-Restaurant Antiek uit 1902 dateert. In dat jaar viel het oude pand namelijk ten prooi aan een verwoestende brand. We lezen in de krant van 9 september 1902 het volgende: "In den nacht van Vrijdag op Zaterdag sloeg de bliksem in het huis van den heer Ueberbach te Helden (dorp.) De bewoners werden nog bijtijds gewekt door voerlui, die op Roermond varen. Van het vee bleef een varken in de vlammen, en de inboedel moest op eenige meubelen na in het vuur gelaten worden. Alles was verzekerd".⁽⁷⁾

Bij de nieuwbouw kan men aan de kenmerkende schuine hoek in de voorgevel zien dat het pand voor de bestemming café gebouwd werd. Het drijven van een café werd gecombineerd met het schildersbedrijf. Wellicht waren er ook nog enige agrarische activiteiten, als we af mogen gaan op een krantenartikel van 16 juni 1898: "Helden. Dezer dagen had de vrouw van den herbergier, J.W.U alhier het ongeluk van den hooischelf te vallen. Zij deed bij hare val zeer ernstige kwetsure op, zoodat men voor haar leven vreest"(7)

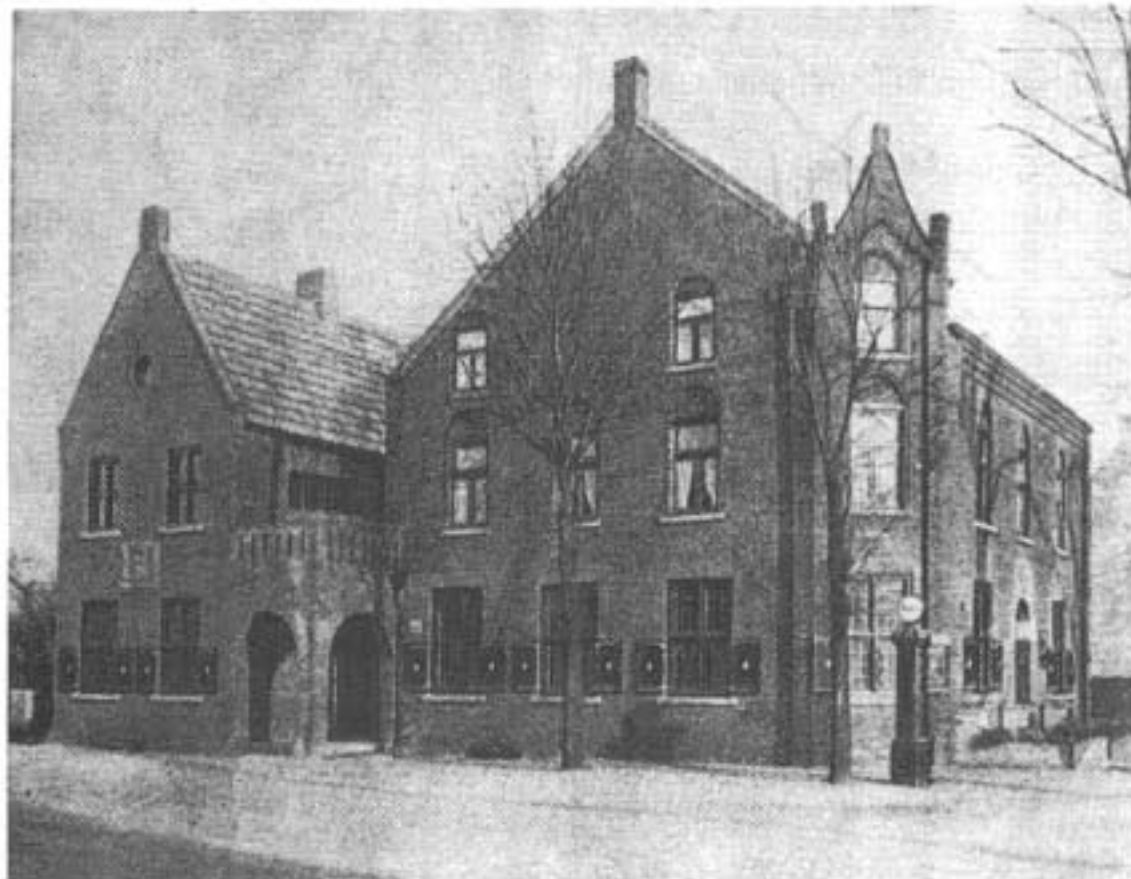
Eerste horeca-activiteit.

De eerste officiële vermelding dat in dit pand horeca-activiteit plaats vond, dateert uit 1881.(8)

In een vergunning lezen we: "Jan Willem Ueberbach, tapper. Dat hij na 1 mei 1882 met den verkoop van sterken drank in het klein wensch voort te gaan; dat hij dat bedrijf wensch uit te oefenen in eene kamer rechts van het door hem bewoonde huis gelegen in het Dorp, gemerkt No.474 van dezer gemeente".

Ueberbach geeft aan dat hij voor 1 mei 1881 ook al sterke drank verkocht. Om dat te bewijzen overlegde hij een afschrift van zijn belastingbiljet, waaruit blijkt dat hij de laatste twaalf maanden een omzet had gehad van 60 liters drank.

fotoarchief De Moennik

De vergunning gaf verder aan dat hij drank wilde verkopen gedurende alle dagen van de week. Op 1 december 1881 werd de vergunning verleend. In welk jaar hij gestart is met het café valt helaas niet uit de vergunningen te herleiden. We mogen aannemen, gezien de genoemde omzet, dat hij reeds langere tijd het café uitbaatte. Hij moet ruim vóór 1881 gestart zijn met het café. Waarschijnlijk kort na aankoop van het pand.

Blijkbaar zat de groei er flink in, want op 31 januari 1882 verzocht hij om een aanpassing van de drankvergunning. In de omschrijving treffen we het volgende aan "eene kamer rechts en beugelbaan links van het huis staande in het dorp alhier No.474". Het betreft hier een uitbreiding van het café met een kamer. Het woord beugelbaan is later in de vergunning doorgehaald, wellicht ging het hier om een schrijffout. Op 1 mei 1882 werd de oude vergunning aangepast. Ueberbach kreeg de goedkeuring om in meerdere lokalen drank te verkopen.

Op 1 mei 1905 was wederom aanpassing van de vergunning nodig. Op de oude vergunning van 1882 werd bijgeschreven "Geldende de tegenwoordige

AANBESTEDING
Houtvervoer Dennenbosschen
afkomstig van den Heer Le Brun te Helden,
op DINSdag 9 JULI a.s., voormiddags 11 uur
in Hotel Ueberbach te Helden.

Uit: Distributiebode dd 6 - 7 - 1918

veel weten wij niet over het café. Een advertentie uit De Nieuwe Koerier van april 1910 geeft aan dat men bij Ueberbach ook trappistenbier kon krijgen. "Bierbrouwer De Schaapskooi" uit Tilburg, producent van Trappistenbier publiceerde een lijst van caféhouders waarin o.a. opgenomen "Ueberbach J.W. Helden".

In het zelfde jaar werd op 6 juni 1910 de drankvergunning met Koninklijke toestemming overgeschreven naar de zoon van Jan Willem, Louis (Lot) Ueberbach. In het café werden regelmatig openbare verkopen gehouden. Zo lezen we: "Op zaterdag 21 februari 1914, om 4 uur namiddag Te Helden Dorp, in cafe Louis Ueberbach".

Op 7 juli 1918 komen we in de Distributiebode de eerste vermelding tegen dat het hier om een hotel gaat. We lezen "Hotel Ueberbach te Helden" bij

de aankondiging van een houtverkoop aldaar gehouden.⁽⁹⁾

Toch had het al eerder een hotelfunctie. Toen in Helden naar steenkool werd geboord logeerde het personeel van de boortorens bij Ueberbach. Van 9 januari tot 19 juli in 1912 stond de opzichter van de boortoren er ingeschreven. In 1914 kwamen in september en oktober respectievelijk de leerling-boormeester en de opzichter van de boortoren enige tijd logeren. In 1915 liet de laatste boorgast zich registreren in het bevolkingsregister. Ook het feit dat er twee dienstmeiden waren in 1914, is een aanwijzing dat in het pand toen al de nodige bedrijvigheid plaats vond. Jammer genoeg geeft een bevolkingsregister alleen de namen van de lang verblijvende personen. Korte verblijven van enkele dagen werden niet opgenomen.

Waarschijnlijk is de hotelfunctie pas opgestart door Lot Ueberbach kort na de overname in 1910. In het bevolkingsregister van 1923-1939 wordt hij "herbergier" genoemd.

Velen kunnen zich nog herinneren dat Lot Ueberbach een groot liefhebber was van antiek. Mogelijk dat hij door zijn werk als schilder in kerken en kastelen geïnspireerd werd. In ieder geval bracht hij een bijna museale verzameling bij elkaar in zijn hotel-café. Zo zou volgens overlevering zich aan het buffet in het Hotel houtsnijwerk bevinden uit de Beeselse kerk. Het ligt dan ook voor de hand dat in de volksmond over Antiek werd gesproken vanwege de inrichting. Het indrukwekkende interieur van Hotel Antiek werd voor het nageslacht vastgelegd op 22 januari 1929 door L. Bongaerts fotograaf te Tegelen.⁽¹⁰⁾

Uit een testament dat Lot Ueberbach liet opmaken voor notaris Haffmans op 5 september 1916 blijkt dat zijn zuster Petronella enige erfgenaam was.

JEZUS + MARIA + JOZEF

Bid voor ziel van zaliger
LOUIS UEBERBACH,
geboren te Helden 7 Juli 1870, en aldaar overleden 11 November 1931, voorzien van de H. Sacramenten der sterfenden.

Mijne krachten zijn uitgeput, mijne dagen verkort, niets blijft mij meer over dan het graf. Ik ben geworden als een menach, die krachteloos is. In de dagen mijner bedruktheid heb ik den Heer gebeden en nu Heer, bid ik U, verlos mijne ziel van hare aardse banden, want een zalige dood is het begin van een beter leven; de rechtvaardige, al wordt hij voorsijn tijd door den dood weggerukt, zal in rust zijn.

Ik heb gezien wat er op aarde gebeurt en het is slechts ijdelheid. Beschik o Heer over mij naar uwen heiligen Wil, ontvang mijne ziel in vrede, doch gedenk U mijner volgens uwe groote barmhartigheid. God zal zich over hem ontfermen en seggen: Verlos hem, dat hij niet ten verderve nederdalt; ik heb reden gevonden om hem genadig te zijn.

Die zijn mond en zijnetong bewaart, bewaart zijne ziel voor onrust.

Bloedverwanten, u verlatende, vraag ik geene tranen, maar gebeden en offeranden.

H. Hart van Jezus, ik vertrouw op U.
300 d. afl.

G. Pubben, Koester, Helden.

Op 11 november 1931 overleed Lot Ueberbach te Helden. Omdat zijn zuster Petronella verpleegd werd in het "St. Anna gesticht voor vrouwelijke krankzinnigen" werd een bewindvoerder benoemd over haar goederen. De Arrondissementsrechtbank te Roermond stelde op 26 november 1931 Jacobus Andreas Janssen aan, gemeente-ontvanger te Helden.⁽¹⁰⁾ Op 2 maart 1932 schreef deze aan "Zijne Excellentie den Heer Minister van Arbeid Handel en Nijverheid te 's Gravenhagen" met het verzoek de vergunning over te schrijven. De "inrichting van maatschappelijk verkeer", zoals de zaak werd omschreven, lag te Helden-Dorp in Sectie D, op perceel no.3869. Het bedrijf zou worden voortgezet door Antonius Maria Schilte.

Maar daarover meer in de volgende aflevering.

Augustus 2000

Henk Thiesen

Bronnen:

1. Gemeente Archief Helden bevolkingsregisters, gezinsklapper Peeters, klappers Ger van den Beuken. Parochiearchief Helden-Dorp, Lijst parochianen 1870-1875.
2. Archivaris Theo Duis beschreef 6 generaties Ueberbach die schilders waren in "Al waren het geen Rembrandt 's of Picasso's". Dit t.g.v. de goedkeuring, aan schildersbedrijf Jos Ueberbach te Panningen in 1991 gegeven, om de titel "Koninklijke" te mogen dragen.
3. Dit werd aan Herm Verlaak verteld door zijn moeder.
4. R.A.L. Maastricht. Notariaat 09008 inv.nr.8429 akte nr. 152, 18 april 1870
5. Gemeente Archief Helden bevolkingsregister 1870.
6. Gemeente Archief Helden inv.nr.1545.
7. Gemeente Archief Roermond. Maas en Roerbode van 9-9-1902 en 16-6-1898.
8. Oud Archief Helden inv.nr.1133
9. De Distributieboode was de voorganger van "Midden Limburg"
10. Originele acte Mina Rijs-Peters.

Met dank aan Mina Rijs-Peters en aan Herm Verlaak.

Nu de feestdagen in aantocht zijn attenderen wij u nog eens op ons boeken-aanbod. De volgende boeken zijn bij De Moennik nog te krijgen:
Helden in oude Ansichten, deel 1 & 2 (à fl. 10.-), Van Oever tot Oever (fl. 15.-), Bestuur en bevolking van Helden door de eeuwen heen (fl.25.-), 't Hèljes Blèdje 1918-1993 (fl. 10.-), Koninklijke Harmonie Concordia 1862-1987 (fl.12.50), Het Gilde viert, 425 jaar Schutterij St. Lambertus (fl. 15.-), Vijftig jaar Missiehuis (fl. 2.50), Die Bedroeffde Moeder (fl. 3.50), Jaarboek 1994 De Moennik (fl. 2.50). Tevens nog verkrijgbaar talrijke losse afleveringen van "Oos Bukske" (à fl. 5.-)

aangeboden. Na deze pauze werd het Goede Vrijdagkarwei afgemaakt en de werkplaats heringericht, zodat we de volgende dag - ja hoor, Paaszaterdag! - weer met een schone werkplaats konden starten voor een volgend jaar
Tot zo ver de herinneringen van een aankomende smid uit de jaren '50.

Jeu van Bonger Wullem Schijndel

Het knipselboek van de familie Tummers

In het knipselboek tref ik berichten over neomisten (nieuw gewijde priesters), die zelfs in De Moennik niet of nauwelijks bekend zijn. Misschien is het ook voor u interessant om over de herkomst van deze of gene aan uw stamtafel van gedachten te wisselen!

* (Uit "Limburger Koerier" 30-8-1904) "**Panningen**, 27 Aug. Een heugelijk feit staat onze parochie op het punt te aanschouwen. Onze dorpsgenoot de eerwaarde frater Caesarius (in de wereld de heer Jacques Hoebers) zal op den 8 September a.s. het geluk mogen smaken de H. Priesterwijding te ontvangen in de kerk der E.H. Minderbroeders te Turnhout, (België) en onze neomist zal in de kerk van de plaats zijner geboorte op Zondag 11 September zijne eerste H. Mis opdragen. Ongetwijfeld zal het den nieuwgewijde priester en zijne familie dien dag niet aan belangstelling ontbreken"

(Uit "Venloosche Courant" 9-7-1907) "**Panningen**. De inwoners van Panningen gaven l.l. Zondag wederom een duidelijk bewijs van hoogachting, liefde en eerbied voor den nieuwgewijde priester. En hoewel geen zoon onzer parochie kon men niet nalaten het priesterfeest van de weleerw. heer Stoop, van de orde der Witte Paters van Lavigerie, tot een heugelijke dag te maken. De weleerw. heer Stoop, geboren te Woensel, bracht zijne vacantiën hier door, terwijl zijn geachte vader sinds vele jaren een voorbeeldig man in onze parochie is. Geen wonder dus, dat én vader én zoon zoo gaarne mochten zien dat laatstgenoemde hier zijn eerste Heilige Mis zou opdragen....."

(Uit "Venloosche Courant" 2-4-1908) "**Helden-Dorp**. Een zeldzaam feest vierden we l.l. Zondag in onze parochie. (...)Het was de dag dat de weleerw. heer A.H. Versondert in onze kerk zijne eerste H. Mis zou opdragen. In zijne feestrede sprak de eerw. Pater Franciscaan, dat zulks ruim een halve eeuw geleden was. In langen tijd sproot uit ons midden geen priester voort."

(Uit "Venloosche Courant" 28-7-1908) "**Panningen**. Zondagmorgen droeg wederom een onzer zonen in de parochiekerk alhier zijne eerste H. Mis op n.l. de weleerw. heer H. van der Velden, onlangs te 's Hertogenbosch tot priester gewijd."

H.D.

Hotel-Restaurant Antiek, Deel 2.

In het vorige BUKSKE beschreven we de geschiedenis van Hotel Antiek, zoals het werd opgericht en bestuurd door de familie Ueberbach.

Op 2 maart 1932 verzocht de bewindvoerder van Petronella Ueberbach het hotel te mogen verkopen.

Bij die verkoop verwierf het echtpaar Schilte-Peeters het hotel en een deel van de inboedel. Een nieuwe periode begint, die van de familie Schilte.

De verkoop van Hotel Antiek en vooral die van de inboedel zou een waardevolle aflevering voor het tv-programma Kunst en Kitsch hebben opgeleverd. In Streekmuseum De Moennik en in Hotel Antiek hangt nog een vergeeld affiche, waarop de verkoop wordt aangekondigd, met een opsomming van wat destijds werd aangeboden. Eén blik op dit affiche geeft al aan dat "Hotel Antiek" een meer dan passende naam was. We lezen er:

"Mr. F.M.A. Haffmans notaris te Helden, zal op Maandag 14 maart 1932 voormiddag 9½ uur tot 12½ uur en namiddag te 1½ uur, op verzoek van den Heer bewindvoerder over de goederen van Mejuffrouw Petronella Ueberbach, publiek verkopen de geheele collectie antiek tin, koper, porcelein, houtsnijwerk en meubels aanwezig in Hotel "Antiek" te Helden-Dorp, vroeger geëxploiteerd door de familie Ueberbach".

De goederen werden tegen contante betaling verkocht. Om u een indruk te geven noem ik hieronder enkele opvallende zaken.

- "Tin: stel van Louis XVI tinnen bordjes, 5 tinnen koffiekannen, 33 peperbussen, twee tinnen boterschotels, 2 melkkannetjes, 48 kleine bordjes in verschillende uitvoeringen, een Kardinaalsschotel".
- Koper: drie complete beddepannen, grote koperen blokkenbak, grote melktuit, twee koperen kannen en waterketels, weegschaal, weverslampjes en andere lampjes, wijwaterbakjes, kruithoorn, 2 grote en 2 kleine kerkkandelaars.
- Houtsnijwerk: gebeeldhouwd buffet en tapkast, houtsnijwerk langs de wanden, houten schild met engelen, dito met muziekinstrumenten, twee friezen boven de deuren, houten schouw compleet.
- Porcelein en aardewerk: Romeinsche kruikjes, steenen kruik, grote en kleine baardkruiken, eenige blauwe potjes, 4 Regoutborden.
- Meubels: hoekkastje, barometer, staande en hangende klok, ijzeren haardplaat. Een mooie oud-Hollandsche kast, houten beeld Onze Lieve Vrouwe, sterkabinet, en eenige stoelen".¹⁾

Het is best mogelijk dat sommige van deze spullen ergens in een huiskamer in het Heldense of in de omgeving terecht zijn gekomen. Het ontbreekt ons aan een verkoopakte van de notaris, anders hadden wij ook een mooi inzicht gekregen in de waarde van de inboedel.

De familie Schilte kocht behalve het gebouw ook veel houtsnijwerk op de veiling. Dit siert heden ten dage nog de wanden van Hotel Antiek.

De overgang

Omdat de familie Schilte het gebouw had overgenomen werd de vergunning op hun naam gezet.

De vergunningaanvraag, ingediend door bewindvoerder Janssen, geeft leuke details over het gebouw: "*... voormeld pand gelegen is aan den drukken verkeersweg, provincialen weg Reuver-Kessel-Helden-Meijel, waarlangs zich het verkeer Eindhoven-Venlo en Eindhoven-Roermond voor een belangrijk deel beweegt en waar langs ook overigens druk verkeer is*". Verder werd aangehaald "*dat het bedoelde hotel café er een is van algemeene bekendheid, hetwelk ook zeer veel bezocht wordt door vreemdelingen die het om zijn antiek karakter gaarne bezoeken; dat in het pand gelegenheid wordt geboden tot nachtlogies en het gebruiken van koude en warme spijzen, terwijl er verschillende vereenigingen geregeld vergaderingen en bijeenkomsten houden; dat het pand geregeld wordt bezocht door handelsreizigers en andere personen die voor zaken Helden bezoeken, zoodat het verleenen der voormelde toestemming in het algemeen belang kan worden geacht*".

Het bedrijf zou worden uitgeoefend in het lokaal rechts van den ingang en het lokaal links van den ingang, "*groot 32.50 en 55 vierkante meter van perceel no. 705 te Helden*" aldus de verleende vergunning, gedateerd op 24 maart 1932.²¹

Ze werd op 31 maart 1932 door burgemeester P. van Cann ondertekend.

Speurtochten naar openingsadvertenties leverden geen resultaat op. In een telefoonlijst uit de Midden Limburg van 30 juni 1932 blijkt dat "Hotel L.Ueberbach" telefoonnummer 6 had. In "Midden Limburg" van 28 januari 1933 staat bij hetzelfde telefoonnummer "Hotel Schilte A.M."

Het echtpaar Schilte - Peeters, ca 1930

De familie Schilte

Tonie Schilte stamde uit een gegoede familie uit Rotterdam. Zijn opa was o.a. directeur van de boterfabriek van den Berg-Jurgens en korte tijd mededirecteur van Unilever. Tonie Schilte was graag kunstschilder geworden maar op aandringen van zijn familie moest hij een "echt" beroep gaan uitoefenen. Daarom ging hij naar de Landbouwschool. Op de boerderij van de paters Trappisten te Echt werd hij als volontair ondergebracht om er zijn kennis van het boerenbedrijf te vergroten.

In die tijd leerde hij in Pey-Echt, op hoeve de Horst, zijn toekomstige vrouw Leida Peeters kennen. (De familie Peeters stamde uit Geijsteren, waar ze op boerderij "de Bongaerd" had gewoond) Na hun huwelijk, dat in 1930 te Echt werd ingezegend, vertrok het jonge stel naar Ysselsteyn. Daar hadden ze een nieuwe boerderij gekocht in een ontginningsgebied. Leida was van boerenkomst, maar dat kon men van Tonie niet zeggen. Hij voelde zich niet gelukkig op de boerderij. Toen ze vernamen dat op zekere zondag de openbare verkoop werd gehouden van Hotel Antiek, trokken Tonie en Leida vanuit Ysselsteyn naar Helden en kochten het toen alom bekende Hotel Antiek. Mogelijk werden ze ook aangetrokken door hun grote interesse in alles wat met het verleden te maken had.

De nieuwe hotelhouder Antonius Maria Schilte kwam volgens het bevolkingsregister samen met zijn vrouw Adelaïde Antonia Dorothea Peeters vanuit Ysselsteyn (Venray) op 4 maart 1932 naar "Dorp huisnummer 705". Het gezin had op dat moment één kind, Hein, (Hendrikus Franciscus Marie).³⁾ Meteen nadat het jonge gezin zich in Helden had gevestigd ging Leida zich bekwamen in het kookvak op de Huishoudschool in Roermond. Waarschijnlijk bezat ze al veel talent op kookgebied, want velen weten nu nog haar kookkunst te roemen. Toen opa Schilte overleed kwam nog een tijdlang oma Schilte-Marissen inwonen.

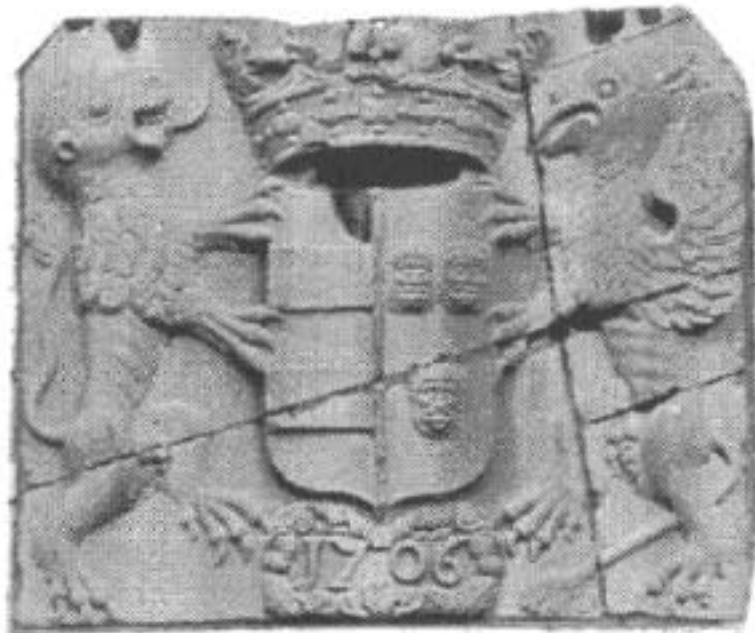
De verbouwing

Op 20 februari 1934 werd door P.H. Niessen, architect te Helden, een vergunning aangevraagd in opdracht van de familie Schilte. Het nieuwe plan behelsde een uitbreiding van het bestaande gebouw met vijf nieuwe vertrekken met hotelbestemming. Opvallend was dat er een ruimte werd gebouwd en ingericht als schildersatelier. Hier kon Tonie Schilte zijn liefde voor het schilderen uitleven. Zijn schildersatelier werd zo gebouwd dat er het mooiste Noorderlicht binnenviel. In de lounge van Hotel Antiek hangt thans nog een tastbaar bewijs van de vakbekwaamheid van Tonie Schilte als kunstschilder: in 1934 schilderde hij n.l. vanuit de huidige Burgemeester van Cannstraat enkele huizen met op de achtergrond nadrukkelijk aanwezig de H.Lambertuskerk in originele staat.

Bij de verbouwing in 1934 werd de oude achterbouw afgebroken en hiervoor in de plaats kwam het nieuwe gedeelte. Ook de prachtige gevelsteen

die in de tuin werd aangetroffen, is toen ingemetseld. Deze steen is afkomstig van kasteel Wittenhorst te Horst en draagt de wapenschilden van de families Wittenhorst en Bocholtz. Volgens overlevering heeft Lot Ueberbach deze gevelsteen uit 1706 verworven bij een schilderbeurt in het kasteel.

De bouwvergunning werd verleend op 22 februari 1934.⁴⁾ De kosten van de verbouwing bedroegen ongeveer 5000 gulden. Om een meer centrale entree te bekomen werd in datzelfde jaar de voordeur uit de schuine gevel gehaald; de nieuwe ingang kwam in de gevel aan de Molenstraat. De oude voordeur siert thans nog de timmerwerkplaats van Herm Verlaak. Ook de benzinepomp van de Esso werd toen verplaatst naar een terrein bij de familie Hermans.

Gevelsteen afkomstig van kasteel Horst

foto Henk Thiesen

Dat de naam Hotel Antiek een goede en bekende klank had tot ver in de omtrek blijkt wel uit het feit dat de familie Ueberbach gedurende korte tijd ook haar hotel aan de Kerkstraat in Panningen de naam Antiek meegaf.

Later werd nog een bouwvergunning aangevraagd om een scheidingswand uit te breken. Ook werden twee ramen in de zijgevel aan de kant van gemeenteontvanger Janssen geplaatst en de schoorsteen werd veranderd. In die nieuwe glasinloodramen werden fraaie taferelen opgenomen. In de lounge kan men ze thans nog bewonderen, de rechtse stelt een jachttafereel voor waarop St. Hubertus is afgebeeld, de andere toont St. Joris en de draak. In totaal bedroegen de bouwkosten toen 450 gulden.

De oorlog
Tonie Schilte was actief in het Heldense verzet en bood aan diverse onderduikers een schuilplaats. Omdat hijzelf van oorsprong Rotterdammer was kreeg hij waarschijnlijk ook de onderduikers uit die omgeving. Meestal betrof het jongens van rond de 18 en 19 jaar die de "Arbeidseinsatz" wilden ontlopen.

Onderduikers die op de boerderijen zaten konden hun tijd makkelijk omkrijgen door mee te helpen op de boerderij. Onderduikers die in burgerwoningen waren ondergebracht veeelden zich vaak. Het was dan ook niet opzienbarend dat deze onderduikers bij de Heidemij aan de Ruilverkaveling Egchel tewerk werden gesteld.

In Helden werd op 14 augustus in 1943 een grote razzia gehouden waarbij o.a. Burgemeester van Cann en wachtmeester v.d. Mullen werden gearresteerd. Ook bij Hotel Antiek werd door de militaire politie op de deur gebonsd. Het was 5 uur 's morgens toen de familie wakker schrok van het lawaai, aldus de destijds 14-jarige zoon Hein Schilte. Onderduiker Gerrit Tronchet had zich verstopt op de vliering en werd al snel gevonden. Heel toevallig was Dhr. Kleinschiphorst, hoofdvoerder van de Heidemij, aanwezig in Hotel Antiek. Om de 5 a 6 weken kwam hij op zijn motor naar Helden om het werk van de ruilverkaveling te controleren. Hij was dan enige dagen te gast in Hotel Antiek. De bezetter wist heel goed dat er onderduikers werden ingezet bij de ruilverkaveling. Daarom was deze man voor hen een mooie verrassing. Omdat Tonie Schilte de onderduiker Tronchet en Dhr. Kleinschiphorst herbergde werd ook hij meegenomen.

De arrestanten werden naar Roermond overgebracht. Kleinschiphorst werd na streng verhoor in Amersfoort reeds na 6 weken vrij gelaten. Men kon tegen hem niets bewijzen. Gerrit Tronchet overleed in het concentratiekamp Neuengamme. Tonie Schilte werd van Roermond overgebracht naar Vught, waar hij geruime tijd verbleef in het concentratiekamp. Hij werd vaker meegenomen in de trein naar een werkkamp in Arnhem om de post

Collectie M. Verkoelen-Schilte

Een kijkje in het interieur

op te halen. Wellicht was hij daardoor ook in de gelegenheid nog enkele brieven op kamppapier te zenden naar zijn geliefde familie.

Het verhaal gaat dat Leida Schilte bewakers heeft weten om te kopen zodat zij haar man nog eenmaal kon ontmoeten in een trein. Het werd een grote desillusie: ze hebben elkaar wel van verre gezien, maar niet meer gesproken. Deze "ontmoeting" was ook de laatste.

Schilte werd met vele anderen naar het concentratiekamp Oranienburg – Sachsenhausen getransporteerd. Zijn maagaandoening, die tijdens zijn gevangenschap sterk verergerd was, speelde hem behoorlijk parten. Volgens het Rode Kruis overleed Schilte op 15 november 1944 dan ook aan een maagaandoening in het Krankenzlager. Het nieuws van het overlijden bereikte Helden pas in december 1944. De slechte boodschap werd gebracht door een garagehouder uit Haelen met de bijnaam "De Witte".⁷¹ De brieven van Tonie worden thans nog gekoesterd als stille getuigen en bewaard om de herinnering vast te houden aan de laatste levensperiode van Tonie Schilte.

Verdere uitbouw

Leida Schilte heeft veel moeten doorstaan in die harde tijd. Ondertussen was ook nog het kind waarvan ze in verwachting was dood geboren. Leida Schilte-Peeters was een sterke persoonlijkheid en mede door haar gevoel voor humor kon ze relativiseren. Achtergebleven met de kinderen Hein (geboren 1930), Annie (geb 1932), Cisca (geb 1936), Theo (geb 1941) en Marianne (geb 1943), sloeg ze zich door keihard te werken door het leven. Toen de kinderen wat groter waren werden die haar tot steun bij het werk in Hotel Antiek.

In het Sociaal Historisch centrum is een mooie folder bewaard waarop geschreven staat "Hotel Antiek, A.M. Schilte, A.N.W.B. Bondshotel Helden-Dorp Limburg, Telefoon 6".⁷² In deze folder kan men lezen dat het hotel goed bereikbaar is met bus en tram. Verder blijken de kamers voorzien te zijn van "Centrale Verwarming en Stroomend Water". Logies met uitgebreid ontbijt krijgt men voor f 1,75. Bij een verblijf van ten minste 5 dagen kan men op pensioentarief rekenen vanaf 3 gulden. Uit de bijgevoegde menukaart blijkt dat het in Hotel Antiek behalve goed wonen ook goed eten was. We noemen slechts enkele lekkernijen van het huis:

Uitsmijter met twee eieren	0,55 cent
Spek-Pannekoek	0,40 cent
Erwtensoup	0,30 cent
Duitsche biefstuk met brood	0,90 cent
Biefstuk, aardappelen, groenten	0,90 cent
Zuurkool met Geldersche worst	0,55 cent

Begin jaren zestig heeft met name dochter Cisca samen met haar moeder de honneurs waargenomen in Hotel Antiek. In 1973 verhuurde Leida de zaak aan Hubert Huntjes en zijn echtgenote. Vervolgens ging de zaak in 1983 over naar hun zoon Paul Huntjes en schoonzoon Guillaume de Wijs, gehuwd met Gemma Huntjes. Dit jonge ondernemersduo wilde de naam veranderen in "Hotel Antique". Omdat deze naam beschermd was kon dit niet doorgaan. Alleen het restaurant werd korte tijd "Antique" genoemd. In 1985 vertrok de familie Huntjes en werd de zaak verhuurd aan Andrew Jong en zijn vrouw Annemiek. Beiden vertrokken alweer na anderhalf jaar. De zaak kwam toen weer terug in handen van de familie Schilte.

De vierde eigenaar

In december 1987 werd Hotel-Restaurant Antiek door Leida Schilte-Peeters overgedaan aan haar dochter Marianne Verkoelen-Schilte. Marianne ging officieel van start op 5 mei 1988. Dat de openingsdatum samenviel

Marianne Verkoelen-Schilte

met bevrijdingsdag was een stille hommage aan vader Tonie Schilte had slechts 12 jaar in Helden mogen vertoeven. Burgemeester Jan van 't Hooft verrichtte de opening van het vernieuwde hotel-restaurant Antiek.

Op 10 oktober 1991 overleed Leida Schilte-Peeters. Gedurende zeventien-veertig jaar had zij na het overlijden van haar man samen met de kinderen de zaak verder uitgebouwd. Niemand kon aan Leida Schilte afzien dat ze getroffen was door veel leed. Ze bleef denken dat het altijd nog erger zou kunnen. Met die gedachte gesterkt ging ze vervolgens weer opgewekt door het leven.

In 1990 ondergingen de 6 hotelkamers van het enige hotel in Helden een face-lift. Ze werden alle uitgerust met badkamer en toilet, telefoon en televisie.

Mede door toename van de klandizie werd besloten om het hotel sterk uit te breiden. De architecten Silvrants & Engels ontwierpen een plan met een oppervlakte van 296 m² en met een inhoud van 1550 m³. In juni 1998 werd begonnen met deze verbouwing.

Het kamerbestand werd met 6 kamers uitgebreid en verdubbeld tot 12. Iedere kamer is anders van grootte en ingericht met antiek meubilair. Tevens werd de capaciteit van de keuken verdubbeld. Er is een nieuwe partij-enruimte bijgekomen die de mogelijkheid geeft voor feesten of vergaderin-

gen. Van buiten zal het gebouw in zijn geheel wit worden gemaakt, waardoor Hotel-Restaurant Antiek nog meer uitstraling zal krijgen. Gastvrouw Marianne Verkoelen, gesteund door haar man die altijd de stille kracht op de achtergrond is gebleven, bracht het hotel op bijzondere hoogte. Vaak stond Pierre op de achtergrond omdat zijn gezondheid niet meer toeliet. Dankzij zijn financiële steun kon Hotel Antiek worden tot wat het nu is. Thans werken er 7 fulltimers en 6 parttimers.

Een hotel met een bijzondere ambiance, waar Helden trots op mag zijn.

De lijst met beroemde gasten is dan ook groot. We noemen er slechts enkelen: de toneelspelers Jan Mus, Ellen Vogel en de familie Hamel en niet te vergeten zanger Rene Froger. Ook Premier Kok en Baron van Voorst tot Voorst vertoefden in Hotel Antiek. Tegenwoordig komen de gasten o.a. uit China, Taiwan, Noord- en Zuid-Amerika en uit heel Europa.

Hotel Antiek was in het verleden een ontmoetingsplaats voor tal van interessante mensen. In de toekomst zal het dat ongetwijfeld blijven.

Henk Thiesen

Bronnen:

1. Streekmuseum "De Moennik"
2. Oud Archief Helden, horecaverGUNningen
3. Gemeente Archief Helden, bevolkingsregister
4. Woning- en bouwtoezicht gemeente Helden nr. 163
5. Informatie van Marianne Verkoelen-Schilte en Hein Schilte
6. Sociaal Historisch Centrum, Maastricht, N10360 (met dank aan Jacques Rutten)

Met dank aan de Marianne Verkoelen-Schilte en Hein Schilte.

MÖPKE IN 'T AOD HELJES

'n Aoj vrëjster

Koeëba kumt te laat op 't werk.

Vreugt eure chef: „Wie kumt 't desse zoe laat bès?”

Zeet Koeëba:

‘ongerweeges és mich 'nne kaerel naogelaupe’.

De chef zeet: ‘Now en?’

Woeop Koeëba: ‘Dae leep zoe ontsettend lankzaam’.

FW

Het Oude Kerkhof in Panningen: het grafmonument Guillon – Engels

Midden op het oudste gedeelte van het oude kerkhof in Panningen staat een van de mooiste monumenten uit deze streek, zoniet het allermooiste.

Bij akte d.d. 6 augustus 1852, verleden voor notaris A.A.L. Haffmans te Helden, werd door het kerkbestuur van O.L.Vrouw van Zeven Smarten aan Gerard Charles Hubert Guillon, notaris te Roermond voor f.50,- een begraafplaats verkocht voor hem en zijn nakomelingen, met vergunning om daarop een monument te plaatsen.

Het monument dateert uit 1855 en werd vervaardigd door de Roermondse beeldhouwer Jean Henri Leeuw. Het imposante bouwsel is ruim zeven meter hoog. Het is een neogotisch grafmonument, voorzien van veel randdecoraties. Op de zijkanten staan Maria en een aartsengel, in plechtige houdingen uitgebeeld. Boven beide beelden zien we pinakels, uitlopend in kruisbloemen.

Het mausoleum, zo kun je het ook noemen, werd gebouwd naar aanleiding van het overlijden in – 1851 – van de Heldense echtgenote van notaris Guillon. Het draagt de namen van Maria Elisabeth Guillon – Engels en van haar in 1873 gestorven echtgenoot, Gerard Karel Hubert (roepnaam Charles) Guillon.

Maria Engels, geboren te Helden op 13 augustus 1821, was een dochter van burgemeester Jan Michael Engels. Zij huwde op 1 mei 1849 in Helden met Charles Guillon. Ze stierf twee jaar later op 29 jarige leeftijd.

Het monument Guillon-Engels

tekening L.Steeghs